

บทที่ 1

บทนำ

ที่มาและความสำคัญของปัญหา

รัสเซียในสมัยที่ยังเป็นสหภาพโซเวียตมีความสัมพันธ์ที่ห่างเหินกับประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ส่วนใหญ่ซึ่งดำเนินนโยบายใกล้ชิดกับตะวันตกโดยเฉพาะสหรัฐฯ และมีความหวาดกลัวในลัทธิคอมมิวนิสต์ แม้ทั้งสองฝ่ายมีการติดต่อสัมพันธ์กันบ้างเพื่อผลประโยชน์ทางการค้าและใช้ถ่วงดุลกับมหาอำนาจอื่นๆ แต่ก็เป็นไปอย่างหวาดระแวง โดยเฉพาะหลังจากสหภาพโซเวียตสนับสนุนเวียดนามบุกกัมพูชาและเข้ามาตั้งฐานทัพในภูมิภาคที่อ่าวคัมรานห์ในเวียดนาม ทำให้สหภาพโซเวียตมีภาพลักษณ์ของการเป็นภัยคุกคามที่ชัดเจนยิ่งขึ้น

การสิ้นสุดของสงครามเย็นส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงอย่างสิ้นเชิงต่อระบบการเมืองโลก จากที่เคยเป็นระบบที่มีความขัดแย้งกันด้วยเรื่องของอุดมการณ์เป็นหลักระหว่างแนวคิดคอมมิวนิสต์ที่มีสหภาพโซเวียตเป็นผู้นำกับแนวคิดเสรีนิยมประชาธิปไตยโดยการนำของสหรัฐฯ นำไปสู่โลกยุคหลังสงครามเย็นที่แต่ละประเทศต่างหันมาให้ความสำคัญกับประเด็นทางเศรษฐกิจมากกว่าการเมือง และเทคโนโลยีกลายเป็นสิ่งที่เชื่อมต่อโลกให้เข้าสู่ความไร้พรมแดน

บริบทที่เปลี่ยนไป ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในความสัมพันธ์ระหว่างรัสเซียและเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ด้วยเช่นกัน ใน 2 แนวทางคือ 1) การสร้างบรรยากาศที่ทั้งสองฝ่ายปรับทัศนคติในเชิงบวกต่อกันมากขึ้น เพราะรัสเซียไม่สามารถเป็นภัยคุกคามต่อประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ทั้งทางตรงและทางอ้อม (โดยผ่านการสนับสนุนเวียดนาม) และ 2) ทั้งสองฝ่ายมองกันในเรื่องผลประโยชน์ทางการค้าในฐานะเป็นตลาดใหม่ของพวกเขาและกัน เนื่องจากความขัดแย้งด้านอุดมการณ์ที่เคยเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้รัสเซียในสมัยที่ยังเป็นสหภาพโซเวียตเข้ามามีบทบาทในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ไม่ใช่ประเด็นสำคัญอีกต่อไป

ปัจจัยดังกล่าวทำให้รัสเซียในยุคหลังสงครามเย็นพยายามเข้ามามีบทบาทในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มากขึ้นเป็นลำดับตั้งแต่สมัยของประธานาธิบดีบอริส เยลต์ซินจนถึงสมัยของประธานาธิบดีวลาดิมีร์ ปูติน ซึ่งรัสเซียประสบความสำเร็จในการฟื้นฟูประเทศจนกลับมาได้รับการยอมรับในเวทีโลก โดยรัสเซียพยายามเข้ามามีส่วนร่วมในเวทีพหุภาคีต่างๆ ที่เอเชียตะวันออกเฉียงใต้มีบทบาทสำคัญ เช่น ARF , APEC และ ASEAN เป็นต้น ขณะเดียวกันก็มองเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นตลาดอาวูร์ที่น่าดึงดูดใจ เนื่องจากประเทศในภูมิภาคนี้มีอัตราการ

เจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่สูงอย่างต่อเนื่อง จึงเป็นตลาดที่มีกำลังซื้อ นอกจากนี้หลายประเทศเคยเป็นพันธมิตรในช่วงสงครามเย็นจึงมีอาวุธยุทโธปกรณ์ของรัสเซียประจำการอยู่เป็นจำนวนมาก การศึกษาบทบาทของรัสเซียในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง เนื่องจากการขยายบทบาทของรัสเซียในภูมิภาคนี้โดยเฉพาะด้านพลังงานน้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ และนิวเคลียร์ รวมทั้งอาวุธยุทโธปกรณ์ล้วนเป็นประเด็นทางยุทธศาสตร์ที่ส่งผลกระทบต่อการดำเนินและปรับเปลี่ยนนโยบายของประเทศต่างๆ ในภูมิภาค และอาจส่งผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงด้านดุลอำนาจและความมั่นคงในภูมิภาคได้ในอนาคต

ประกอบกับการที่รัสเซียมีสถานะที่เข้มแข็งมากขึ้นในเวทีโลก จากการเป็นหนึ่งในสมาชิกถาวรในคณะมนตรีความมั่นคงแห่งสหประชาชาติ (UNSC) ครอบครองทรัพยากรสำคัญ และอาวุธนิวเคลียร์จำนวนมาก เป็นผู้ผลิตและส่งออกพลังงานและอาวุธยุทโธปกรณ์รายใหญ่ของโลก และความสำเร็จในการฟื้นฟูประเทศ ยิ่งทำให้รัสเซียมีบทบาทต่อประเด็นปัญหาระหว่างประเทศต่างๆ ที่ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้อาจเข้าไปมีส่วนเกี่ยวข้อง ทำให้รัสเซียกลายเป็นขั้วอำนาจที่สำคัญมากขึ้นในการถ่วงดุลอำนาจในภูมิภาคนี้ ร่วมกับ สหรัฐฯ ญี่ปุ่นและ จีน

ขอบเขตการศึกษา

การศึกษาคั้งนี้จะศึกษาบทบาทของรัสเซียที่มีต่อเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในช่วงหลังสงครามเย็นตั้งแต่ปี 1992 ซึ่งอยู่ในสมัยของประธานาธิบดีบอริส เยลต์ซิน จนถึงสิ้นสุดการดำรงตำแหน่งของประธานาธิบดีวลาดิเมียร์ ปูตินในสมัยที่สองในเดือนมีนาคมปี 2008

วัตถุประสงค์การศึกษา

เพื่อศึกษาถึงบทบาทของรัสเซียในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้นับตั้งแต่การล่มสลายของสหภาพโซเวียตว่ามีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรบ้างและส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมในภูมิภาคอย่างไร ตลอดจนศึกษาถึงปัจจัยที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว

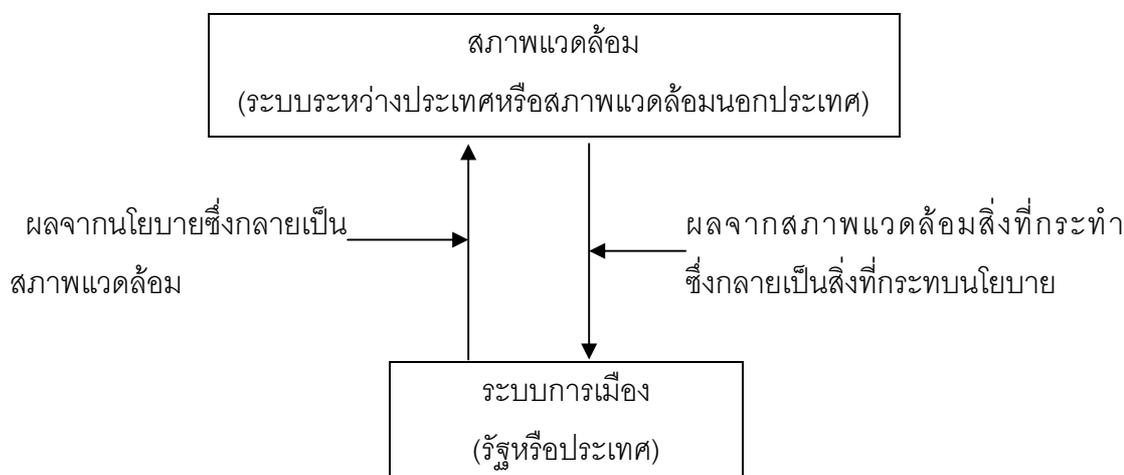
สมมุติฐาน

ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกทางการเมืองและเศรษฐกิจของรัสเซีย ผลักดันให้รัสเซียต้องขยายบทบาทเข้ามาในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้มากขึ้น เพื่อฟื้นฟูสถานะมหาอำนาจของตนและหาพันธมิตรในการถ่วงดุลกับสหรัฐฯ

แนวคิดในการศึกษา

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษาเรื่องบทบาทของรัสเซียในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ช่วงหลังสงครามเย็น (ปี 1992-2008) ตั้งแต่สมัยประธานาธิบดีบอริส เยลต์ซิน ถึงประธานาธิบดีวลาดิมีร์ ปูติน ประกอบด้วยแนวคิดเรื่องการเมืองเกี่ยวพัน (Linkage Politics) และแนวคิดเรื่องดุลแห่งอำนาจ (Balance of Power)

แนวคิดเรื่องการเมืองเกี่ยวพัน (Linkage Politics)¹

¹Jame N.Rosenau, "Introduction : Political Science in a Shrinking World," in Linkage Politics, (New York : The Free Press, 1969), p.1-17.

Rosneau ได้นิยาม Linkage Politics ว่าหมายถึงลำดับชั้นของพฤติกรรมที่เกิดขึ้นภายในระบบการเมืองหนึ่งและมีผลกระทบต่ออีกระบบการเมืองหนึ่ง โดยแนวคิดนี้เชื่อว่าระบบการเมืองแห่งชาติและระบบการเมืองระหว่างประเทศมีการคาบเกี่ยว (Intersect) ซ้อนทับ (Overlap) และเกี่ยวพันกัน (Linkage) อันเป็นผลจากความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีที่ทำให้พื้นที่ (Space) และ เวลา (Time) มีความสำคัญน้อยลง ทำให้เกิดความพรมตัวของพรมแดนภายในและภายนอกกลายเป็นโลกที่เล็กลง (Shrinking World)

จุดประสงค์ของแนวคิดนี้คือการทำความเข้าใจกับปรากฏการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นภายในโลก เนื่องจากความเหลื่อมล้ำของระบบภายในประเทศกับระบบระหว่างประเทศ ซึ่งแต่ละระบบจะมีกระบวนการสำคัญอยู่ 2 ส่วนคือสิ่งที่ใส่เข้าไป (Input) อาทิ ทศนคติของผู้นำ มติมหาชน และกฎหมายภายใน เมื่อผ่านกระบวนการกลั่นกรองในระบบรัฐจะได้ผลออกมาเป็นนโยบายต่างประเทศหรือนโยบายความมั่นคงของแต่ละรัฐ ซึ่งเรียกว่าสิ่งที่ออกมา (Output) เช่นนโยบายของมหาอำนาจหรือมติของประชาคมโลก ซึ่งจะกลั่นกรองเป็นผลลัพธ์แล้วส่งผลย้อนกลับมาเป็นสิ่งที่ใส่เข้าไปในระบบรัฐอีกครั้งหนึ่ง

กระบวนการดังกล่าวแต่ละกระบวนการยังมีลักษณะของการเกิดขึ้นเป็น 2 รูปแบบคือการเกิดขึ้นทางตรง หมายถึงการกระทำโดยตั้งใจจากระบบหนึ่งเพื่อกระตุ้นให้เกิดการตอบสนองจากอีกระบบและการเกิดขึ้นโดยอ้อมหมายถึงการกระทำที่เกิดขึ้นภายในระบบหนึ่งแต่กระทบหรือได้รับการตอบโต้จากอีกระบบหนึ่ง

Rosneau ยังได้เสนอกรอบของการเกี่ยวพัน (Linkage Framework) โดยแบ่งเป็นองค์ประกอบของปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกดังนี้

1. ปัจจัยภายใน (Internal Factors) หรือสภาพแวดล้อมภายใน (Internal Environment) ได้แก่ ปัจจัยหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายในและมีผลต่อการกำหนดนโยบายต่างประเทศของหน่วยการเมืองหนึ่งๆ ซึ่งประกอบด้วย

1.1 ตัวแสดง (Actor) แบ่งได้เป็น

1.1.1 นักบริหาร

1.1.2 นักกฎหมาย

1.1.3 ข้าราชการ

1.1.4 ทหาร

1.1.5 พรรคการเมือง

1.1.6 กลุ่มผลประโยชน์

- 1.1.7 กลุ่มผู้นำ
  - 1.2 ทักษะ (Attitude) ได้แก่
    - 1.2.1 คุณธรรม
    - 1.2.2 วัฒนธรรมทางการเมือง
    - 1.2.3 มติมหาชน
  - 1.3 สถาบัน ได้แก่
    - 1.3.1 ฝ่ายบริหาร
    - 1.3.2 ฝ่ายนิติบัญญัติ
    - 1.3.3 ข้าราชการ
    - 1.3.4 ทหาร
    - 1.3.5 การเลือกตั้ง
    - 1.3.6 ระบบพรรค
    - 1.3.7 ระบบการสื่อสาร
    - 1.3.8 สถาบันทางสังคม
  - 1.4 กระบวนการ (Process) แบ่งได้เป็น
    - 1.4.1 การเรียนรู้ทางสังคม (สังคมปะกิต) และการคัดเลือก (Socialization and Recruitment)
    - 1.4.2 การแยกแยะผลประโยชน์
    - 1.4.3 การรวบรวมผลประโยชน์
    - 1.4.4 การกำหนดนโยบาย
    - 1.4.5 การบริหาร
    - 1.4.6 บุรณภาพและการแบ่งแยก
2. ปัจจัยภายนอก (External Factor) หรือสภาพแวดล้อมภายนอก (External Environment) ได้แก่ ปัจจัยหรือเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายนอกหน่วยงานเมืองหนึ่งๆ ซึ่งอาจเป็นเหตุการณ์ทางการเมืองภายในของหน่วยงานเมืองอื่นๆ และ หรือ สภาพการเมืองระหว่างประเทศ และนโยบายต่างประเทศของหน่วยงานเมืองอื่นๆ ซึ่งมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงนโยบายของหน่วยงานเมืองหนึ่งๆ ซึ่งประกอบด้วย

2.1 สภาพแวดล้อมประชิด หมายถึงกลุ่มของหน่วยการเมืองที่มีที่ตั้งทางภูมิศาสตร์อยู่รายรอบหน่วยการเมืองนั้นๆ เช่น รัสเซียมีสภาวะแวดล้อมประชิด ได้แก่ ประเทศในอดีตสหภาพโซเวียตและยุโรปตะวันออก เป็นต้น

2.2 สภาพแวดล้อมภูมิภาค หมายถึงกลุ่มการเมืองที่อยู่ในภูมิภาคที่หน่วยการเมืองนั้นๆ ตั้งอยู่และมีสัมพันธ์ด้วย เช่น ไทย กับภูมิภาคอาเซียน และรัสเซียกับยุโรป เป็นต้น

2.3 สภาพแวดล้อมสงครามเย็น หรือ ความสัมพันธ์ตะวันตก-ตะวันออก หมายถึงรูปแบบลักษณะที่เป็นผลมาจากความสัมพันธ์สองค่ายและการเผชิญหน้าในภูมิภาคต่างๆ แต่เมื่อสิ้นสุดสงครามเย็นปัจจุบันดังกล่าวสามารถนำมาปรับให้สอดคล้องกับยุคสมัยเป็นสภาพแวดล้อมหลังสงครามเย็น

2.4 สภาพแวดล้อมทางเผ่าพันธุ์ หมายถึงความสัมพันธ์ในรูปแบบต่างๆ ระหว่างกลุ่มชนที่มีเผ่าพันธุ์หรือเชื้อชาติต่างกัน

2.5 สภาพแวดล้อมทางทรัพยากร หมายถึง กิจกรรมต่างๆ ที่เป็นผลมาจากการใช้ สินค้าและบริการ ซึ่งสินค้าหมายถึงทรัพยากรที่มีใช้มนุษย์ บริการหมายถึงทรัพยากรมนุษย์ ซึ่งทั้งหมดก็คือสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจ เช่น ระบบการค้าระหว่างประเทศ

2.6 สภาพแวดล้อมทางองค์กร หมายถึง สถาบันหรือองค์กรระหว่างประเทศที่ตั้งขึ้นโดยมีประเทศต่างๆ เป็นสมาชิก เช่น สหประชาชาติ อาเซียน เป็นต้น

ปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกนี้ต่างเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดทั้ง Input และ Output ของกันและกัน มีปฏิสัมพันธ์และผลกระทบต่อกันอย่างสลับซับซ้อนทั้งทางตรงและทางอ้อม ทำให้เกิดหน่วยปฏิสัมพันธ์เล็ก ๆ ระหว่างกันมากมาย

ในการศึกษาครั้งนี้ศึกษาถึงปัจจัยภายในและภายนอกบางส่วนตามแนวคิดดังกล่าวที่มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงบทบาทของรัสเซียในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หลังจากสงครามเย็นยุติลง โดยปัจจัยที่นำมาพิจารณาได้แก่

ปัจจัยภายใน ประกอบด้วย ปัจจัยด้านอุดมการณ์ (การสิ้นสุดของสงครามเย็น) ปัจจัยด้านผู้บริหารและกลุ่มผู้นำ (บทบาทของประธานาธิบดีเยลต์ซินและปูติน) ปัจจัยด้านกลุ่มผลประโยชน์ (กลุ่มผู้มีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบายต่างประเทศของรัสเซีย) ปัจจัยด้านบูรณภาพและการแบ่งแยก (เสถียรภาพทางการเมืองและเศรษฐกิจของรัสเซีย)

ปัจจัยภายนอก ประกอบด้วย สภาพแวดล้อมภูมิภาค (การขยายบทบาทของสหรัฐฯ เข้ามาในเขตอิทธิพลของรัสเซีย) สภาพแวดล้อมหลังสงครามเย็น (ระบบโลกหลังสงครามเย็น) และสภาพแวดล้อมทางทรัพยากร (ความผันผวนของราคาน้ำมันโลก)

แนวความคิดเรื่องดุลแห่งอำนาจ (Balance of Power)

ทฤษฎีดุลแห่งอำนาจ เป็นทฤษฎีดั้งเดิมที่เก่าแก่และยืนยาวที่สุดในบรรดาทฤษฎีการเมืองระหว่างประเทศ แต่ก็ถูกวิจารณ์ว่า สร้างความสับสนในด้านความหมายเนื่องจากไม่มีการให้คำจำกัดความที่ชัดเจน มีนักวิชาการจำนวนมากที่ให้คำนิยามของดุลแห่งอำนาจ อาทิ

Earnst B.Haas ระบุว่า ดุลแห่งอำนาจมีความหมายแตกต่างกันถึง 8 ความหมายได้แก่ 1) การกระจายอำนาจ 2) กระบวนการสมดุล 3) ความต้องการเป็นเจ้าของหรือค้นหาความเป็นเจ้า 4) เสถียรภาพและสันติภาพในความสอดคล้องของอำนาจ 5) ความไร้เสถียรภาพและสงคราม 6) การเมืองเรื่องอำนาจโดยทั่วไป 7) กฎหมายประวัติศาสตร์สากล และ 8) ระบบและแนวทางต่อผู้กำหนดนโยบาย²

นักทฤษฎีสมัยใหม่ เช่น Mortan A.Kaplan ใช้ดุลแห่งอำนาจเป็น 1 ใน 6 ตัวแบบเพื่อศึกษาระบบระหว่างประเทศ³ Arther Lee Burns ระบุว่าหลังศึกษาปัญหาของระบบในดุลแห่งอำนาจที่มีเสถียรภาพว่าการที่จะมีเสถียรภาพมากที่สุดคือการเป็นโลกที่มีมหาอำนาจ 5 ประเทศหรือมหาอำนาจเดียวที่มีเอกราชและพลังที่เท่ากัน⁴

แม้ผู้ทรงคุณวุฒิและนักวิชาการจะมองทฤษฎีดุลแห่งอำนาจว่าโหดร้าย ไม่ซับซ้อนและธรรมดา หรือเป็นทฤษฎีการเมืองระหว่างประเทศที่ล้าสมัย แต่รัฐบุรุษ นักการเมือง นักการทูต บัณฑิต นักหนังสือพิมพ์ และบุคคลโดยทั่วไปจำนวนมาก ยังเห็นว่าทฤษฎีนี้เป็นการอธิบายสิ่งที่เกิดขึ้นจริงในระบบระหว่างประเทศได้อย่างเหมาะสม เป็นพื้นฐานการวางและกำหนดนโยบายต่างประเทศ

กล่าวโดยสรุปแล้ว ดุลแห่งอำนาจในความหมายรวมคือวิถีแสวงหาอำนาจในลักษณะที่ไม่ก่อให้เกิดสงครามโดยพยายามรักษาระดับอำนาจของแต่ละประเทศในโลก (โดยเฉพาะประเทศใหญ่ๆ)

²Earnst B.Haas, "The Balance of Power : Prescription, Concept or Propaganda," *World Politic*, V(July 1953), p.442-477.

³ Mortan A.Kaplan, *System and Process in International Politics* (New York : Wiley, 1957), p.13-14.

⁴Arther Lee Burns, "From Balance to Deterrence : A Theoretical Analysis," *World Politic IX* (July 1957), p.505.

ให้เท่าๆ กันหรือใกล้เคียงกัน พยายามป้องกันไม่ให้ประเทศใดประเทศหนึ่งหรือกลุ่มประเทศใดกลุ่มประเทศหนึ่งมีอำนาจสูงสุด เมื่อมีประเทศมหาอำนาจหนึ่งเกิดขึ้นมาและจะเป็นภัยคุกคามต่อประเทศอื่นแล้ว ประเทศเหล่านั้นก็จะรวมตัวกันก่อตั้งเป็นกลุ่มพันธมิตร เพื่อให้มีอำนาจรวมกันมากพอที่จะต้านทานมหาอำนาจใหม่ได้ เมื่อใดที่มีสองมหาอำนาจเกิดขึ้นมาในโลก ประเทศอื่นๆ ก็ต้องพยายามสร้างความสมดุลระหว่างสองมหาอำนาจนี้โดยการเข้าเป็นพันธมิตรกับฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งหรือเป็นกลาง เพื่อให้ประเทศใดประเทศหนึ่งทำหน้าที่ผู้รักษาดุล (balancer) โดยเข้าไปเป็นพันธมิตรกับฝ่ายที่มีอำนาจน้อยกว่า ซึ่งในบางยุคสมัยอาจมีมหาอำนาจถึง 5 ประเทศหรือมากกว่าก็ได้ โดยมีหลักความเชื่อที่ว่าแนวคิดดุลแห่งอำนาจภายในระบบระหว่างประเทศเป็นปัจจัยที่สร้างเสถียรภาพ ความมั่นคงและสันติภาพในระบบ⁵

วิธีการที่ประเทศต่างๆ ใช้เพื่อรักษาสภาพดุลอำนาจมีหลายวิธี เช่น การรวมกลุ่มพันธมิตร การสร้างเขตอิทธิพล การสะสมอาวุธ การสร้างรัฐกันชน การแบ่งปันดินแดน การแทรกแซง การสร้างความแตกแยก ตลอดจนการใช้กำลังและการทำสงครามเป็นต้น ด้วยวิธีการสุดท้ายทำให้ประเทศที่ยึดมั่นในนโยบายดุลแห่งอำนาจต้องเตรียมพร้อมที่จะต่อสู้กับผู้ที่จะมาทำลายดุลแห่งอำนาจเดิม (status quo) ของระบบ⁶

ในการศึกษาครั้งนี้ใช้แนวคิดดุลแห่งอำนาจอธิบายถึงการที่รัสเซียหันมาดำเนินนโยบายใกล้ชิดกับเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในช่วงหลังสงครามเย็นเพื่อผลักดันให้โลกมีความเป็นหลายขั้วอำนาจในสถานะที่รัสเซียอยู่ในสถานะที่ตกต่ำไม่สามารถคานอำนาจกับสหรัฐอเมริกาได้เพียงลำพัง ตลอดจนเพื่อรักษาสถานะความเป็นมหาอำนาจของตนไว้ในการเข้าร่วมในเวทีพหุภาคีต่างๆ ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ระเบียบวิธีศึกษา

การศึกษานี้จะใช้วิธีวิจัยเชิงคุณภาพ โดยวิจัยเอกสาร และการวิเคราะห์เชิงบรรยาย โดยนำแนวคิดและทฤษฎีมาเป็นกรอบในการอธิบายสถานการณ์ต่างๆ ที่เกิดขึ้นเพื่อทำความเข้าใจถึงปัจจัยภายในและภายนอกที่ส่งผลต่อการแสดงบทบาทของรัสเซียในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้นับ

⁵โคริน เฟื่องเกษม, แนวคิดและทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ, (กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548), น.84.

⁶เรื่องเดียวกัน.

แต่ยุคหลังสงครามเย็นที่รัสเซียมีความตกต่ำทางเศรษฐกิจจนถึงสมัยของประธานาธิบดีปูติน ซึ่งเป็นช่วงที่รัสเซียเริ่มฟื้นสู่สถานะความเป็นมหาอำนาจและท้าทายอำนาจเดิมคือสหรัฐฯ มากขึ้น

ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษาจะประกอบด้วยข้อมูลปฐมภูมิและทุติยภูมิ ได้แก่

1. ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Sources) เช่น เอกสารการประชุมที่สำคัญของอาเซียน ARF เอเปค และอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง แถลงการณ์การร่วม คำปราศรัย เอกสารจากกระทรวงการต่างประเทศ ข่าวจากหนังสือพิมพ์ไทยและภาษาอังกฤษ

2. ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Sources) เช่น หนังสือ ตำราวิชาการ วิทยานิพนธ์ บทความวิเคราะห์จากหนังสือพิมพ์ไทยและอังกฤษ วารสารภาษาไทยและอังกฤษ เช่น มติชน สุดสัปดาห์ เนชั่นสุดสัปดาห์ ,Contemporary Southeast Asia ,Asian Survey เป็นต้น รวมทั้งระบบฐานข้อมูลออนไลน์

ประโยชน์ของงานวิจัย

1. เพื่อทราบถึงปัจจัยในการแสดงบทบาทของรัสเซียในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ในยุคหลังสงครามเย็นจนถึงสมัยของประธานาธิบดีวลาดิมีร์ ปูติน (ปี 1992-2008)

2. เพื่อทราบถึงโอกาสและข้อจำกัดของอาเซียน จากการพยายามขยายบทบาทของรัสเซียในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในยุคที่รัสเซียพยายามก้าวกลับคืนสู่ความเป็นมหาอำนาจ

3. เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจและเป็นข้อมูลสำหรับการวิจัยที่เกี่ยวข้องต่อไป